

SODANKYLÄN OBSERVATORIO

METEOROLOGISEN OBSERVATORION VANHA PÄÄRAKENNUS

SUPPEA RAKENNUSHISTORIAALLINEN SELVITYS

ARKKITEHTITOIMISTO K2S

08.10.2026

TYÖRYHMÄ

Mikko Summanen, arkkitehti SAFA

Petra Åström, arkkitehti SAFA

KONSULTTI

Arkkitehtitoimisto K2S

Kalevankatu 31 A 14

00100 Helsinki

VALOKUVAT

Arkkitehtitoimisto K2S

TAITTO

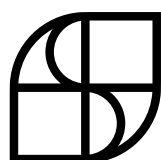
Petra Åström, Arkkitehtitoimisto K2S

TILAAJA

Senaatti-kiinteistöt

ISBN

978-952-368-234-4 (PDF)

SENAATTI

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	3
RAKENNUKSEN PERUSTIEDOT	4
1. TAUSTAA	6
2. HISTORIA, MUUTOSVAIHEET	8
2.1 KÄYTTÖHISTORIA	8
2.2 SUUNNITTELIJA	9
2.3 SUUNNITELMA	10
2.4 MUUTOSVAIHEET	12
3. KOHTEEN NYKYTILA	17
3.1 PIHA-ALUE JA YMPÄRISTÖ	17
3.2 RAKENNUKSEN ULKOASU	19
3.3 SISÄTILAT	25
4. YHTEENVETO	34
5. LÄHTEET	34

RAKENNUKSEN PERUSTIEDOT

NIMI	Ilmatieteen laitoksen Sodankylän meteorologisen observatorion vanha päärakennus, rakennus 304437
SIJAINTI	Tähteläntie 78, Sodankylä 99600
RAKENNUTTAJA / OMISTAJA	Suomen valtio / Senaatti-kiinteistöt
KÄYTTÄJÄ / VUOKRAAJA	Ilmatieteen laitos
SUUNNITTELIJA	Ei tiedossa
RAKENNUSLUVAN MYÖNTÄMISAJANKOHTA	Todennäköisesti 1948
RAKENTAMISAJANKOHTA	1948–1949
BRUTTOALA, KERROSALA	Ei tiedossa, 277 kem ² (RAHU-otteen mukaan). ¹
SUOJELUTILANNE	Ei tiedossa olevaa rakennuskohtaista suojelua.
RAKENTEET	Rakennus on kaksikerroksinen puurakennus, jossa on osittainen kellarikerros. Kantavat rakenteet sekä väli- ja yläpohjat ovat pääosin puurakenteisia, kellarin rakenteet ovat betonia. Ulkoseinien ja tuulettuvan rossipohjan alkuperäisenä lämmöneristeenä on sahanpuru, ja rakenteita on myöhemmin lisälämmöneristetty mineraalivillalla. Vesikatteena on aalto-kuitusementtilevy, jonka alla on bitumihuopakermi. ¹⁹
TALOTEKNIikka	Rakennus on liitetty vesi-, viemäri- ja sähköverkkoon. Caverionin vuoden 2026 tutkimuksessa rakennuksen lämmitysmuodoksi on kirjattu sähkölämmitys ja rakenteissa todetaan olevan käyttövesiputkistoja. ¹⁹ Ilmanvaihto on painovoimainen.

1. TAUSTAA

Sodankylän meteorologisen observatorion vanha päärakennus (304437) sijaitsee Tähtelän tutkimusalueella Sodankylän kirkonkylän eteläpuolella, osoitteessa Tähteläntie 78. Rakennus on Ilmatieteen laitoksen vuokraama ja tutkimus- ja majoituskäytössä. Se rakennettiin osaksi Ilmatieteellisen keskuslaitoksen meteorologista observatoriota, joka perustettiin laajentamaan Pohjois-Suomen säähavaintotoimintaa erityisesti ilmakehän ominaisuuksia mittaavilla radioluotauksilla.^{2,8,3}

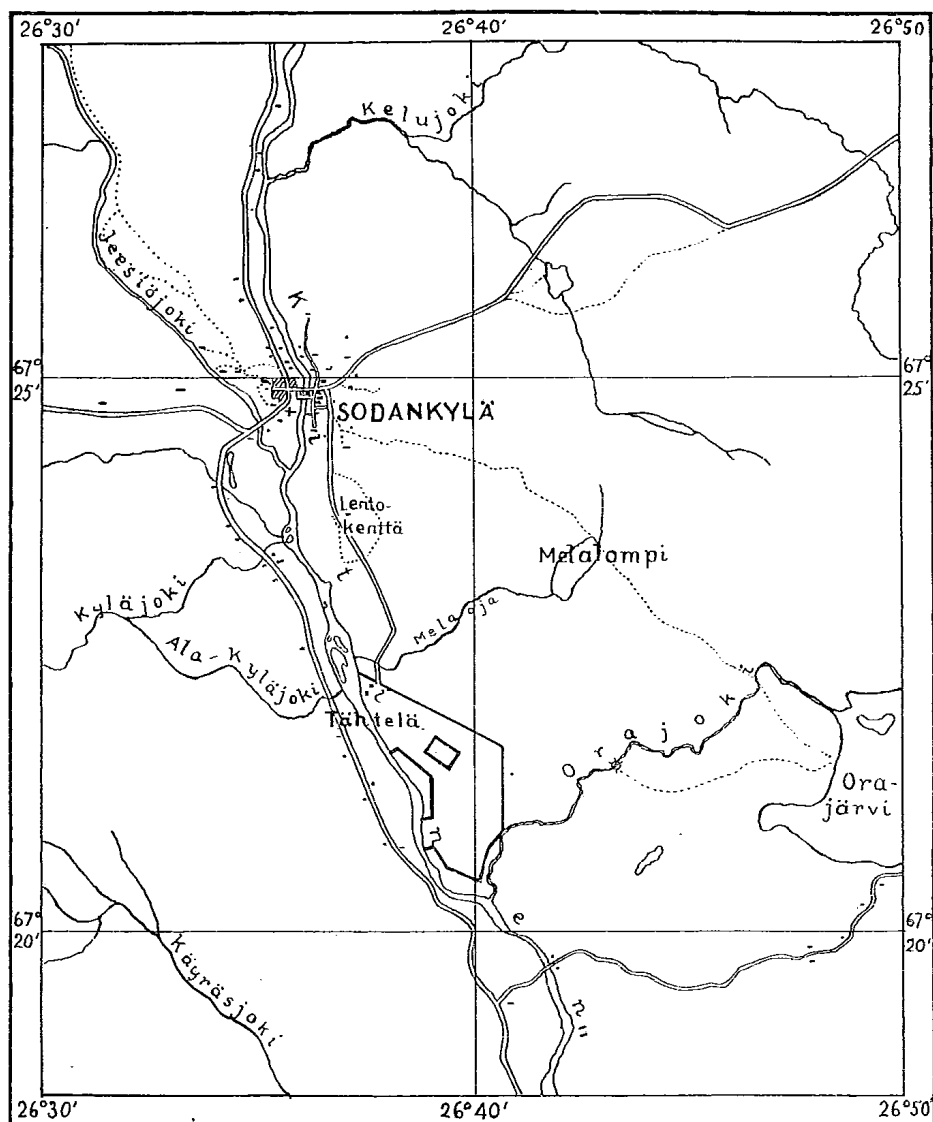
Sodankylän havaintotoiminnan tausta ulottuu vuosien 1882–1884 polaarivuosisiasemaan. Tähtelän tutkimusalue alkoi muodostua vuonna 1913, jolloin Suomalainen Tiedeakatemia perusti sinne magneettisen observatorion. Sen rakennuskanta tuhoutui Lapin sodassa vuonna 1944. Sodanjälkeisen jälleenrakennuksen yhteydessä alueelle muodostui kaksi erillistä laitosta: Tiedeakatemian geofysiikan observatorio ja Ilmatieteellisen keskuslaitoksen meteorologinen observatorio, jonka rakennukset valmistuivat vuonna 1949. Meteorologiset havainnot siirtyivät tuolloin uuden laitoksen vastuulle. Selvityksen kohteena oleva päärakennus kuuluu tähän sodanjälkeiseen rakennusvaiheeseen.^{8,2,9}

Suppea rakennushistoriaselvitys on laadittu Senaatti-kiinteistöjen toimeksiannosta purkulupahakemusta varten. Hankkeen lähtötietojen mukaan rakennus on elinkaarensa päässä. Selvitys dokumentoi sen historian, muutosvaiheet, nykytilan ja rakennushistorialliset ominaispiirteet.

Caverion Suomi Oy:n tutkimuksessa todettiin katemateriaaleissa asbestia, bitumisivelyssä ja tervapahvissa vaarallisen jätteen raja-arvon ylittäviä PAH-pitoisuuksia sekä maaleissa raskasmetalleja.¹⁹

Tähtelän observatorion rakennuskantaa vuonna 1932. Rakennukset tuhoutuivat myöhemmin Lapin sodassa. Kuva: Lyyli Takki 1932, Työväen Arkisto, TA31454

Tähtelän observatorion sijainti suhteessa Sodankylään.

Sucksdorff, E. 1952. "The Geophysical Observatory Sodankylä." *Geophysica*, Vol. 5. Helsinki: Meteorological Central Office.

2. HISTORIA, MUUTOSVAIHEET

2.1 KÄYTTÖHISTORIA

Sodankylän meteorologisen observatorion päärakennus valmistui syksyllä 1949 Ilmatieteellisen keskuslaitoksen työ- ja asuinrakennukseksi. Observatorion rakennustyöt olivat alkaneet vuonna 1948 Jaakko Keräsen ja Vilho Väisälän järjestettyä hankkeelle rahoitusta.² Alkuperäispiirustuksissa päärakennukseen on osoitettu meteorologin ja apulaisten huoneet, luotaamo, laboratorio ja kojevarasto sekä henkilökunnan asuintiloja.¹⁵

Meteorologisen observatorion ensimmäiseksi johtajaksi nimitettiin Pentti Rapeli, joka jatkoi tehtävässä 1980-luvulle.^{2,7} Työ- ja asuinkäytön yhdistelmä näkyi myös vuoden 1989

peruskorjaussuunnitelmissa: ensimmäiseen kerrokseen osoitettiin asunto- ja toimistotiloja ja toiseen kerrokseen neljä huonetta keittiö- ja pesutiloineen.¹⁷

Vuonna 2001 Tähtelään valmistui geofysiikan observatorion ja Lapin ilmatieteellisen tutkimuskeskuksen yhteinen Polaria-päärakennus.¹³ Vanha meteorologisen observatorion päärakennus on nykyisin Senaatti-kiinteistöjen omistama ja Ilmatieteen laitoksen vuokraamana tutkimus- ja majoituskäytössä. Rakennuksen käytössä on siten edelleen tunnistettavissa alkuperäinen työskentelyn ja asumisen yhdistelmä.

Juhlaväkeä Sodankylän meteorologisen observatorion päärakennuksen edustalla. Kuvausajankohta ei ole tiedossa, kuistien perusteella kuva on mahdollisesti 1950-luvulta. Kuva: Ilmatieteen laitos.

Sodankylän meteorologisen observatorion päärakennus, talousrakennus ja havaintotoimintoja vuonna 1950. Kuva: Ilmatieteen laitos. Nevanlinna 2017, s. 74.

2.2 SUUNNITTELIJA

Meteorologisen observatorion vanhan päärakennuksen alkuperäistä suunnittelijaa ei voida käytettävissä olevan aineiston perusteella nimetä. Vuosien 1948–1949 piirustusten nimiöt osoittavat suunnitelmien olevan Rakennushallituksen laatimia. Piirustuksissa on piirtäjämerkintöjä ja allekirjoituksia, mutta niiden perusteella ei voida yksiselitteisesti vahvistaa arkkitehtisuunnittelusta vastannutta henkilöä.¹⁵ Kirjallisuudessa mainittu arkkitehti Wivi Lönn suunnitteli Suomalaisen Tiedeakatemian geofysiikan observatorion Tähtelään vuonna 1950 valmistuneen päärakennuksen. Tieto koskee eri rakennusta eikä vahvista hänen osuuttaan meteorologisen observatorion päärakennuksen suunnittelussa.²

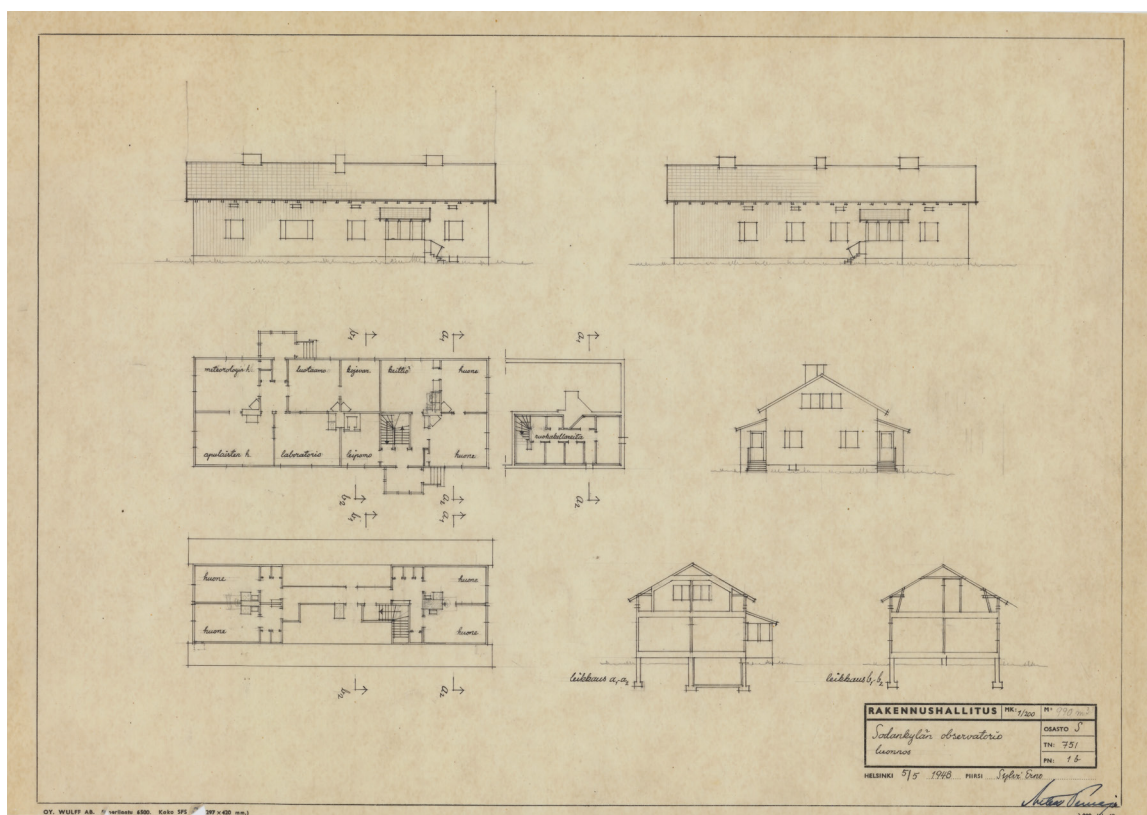
2.3 SUUNNITELMA

Kansallisarkistossa säilyneet Rakennushallituksen piirustukset käsittävät kaksi luonnosta ja tarkemman päärakennuspiirustuksen. Luonnoksessa 8.4.1948 harjakattoiseen rakennukseen liittyvä torni ja antennimaisia kattorakenteita, ja toinen sisäänkäynti sijaitsee rakennuksen päädyssä. Luonnoksessa 5.5.1948 nämä kattorakenteet on jätetty pois ja molemmat sisäänkäynnit sijoitettu pitkille sivuille. Luonnokset sisältävät pohja-, julkisivu- ja leikkauspiirroksia mittakaavassa 1:200.¹⁵

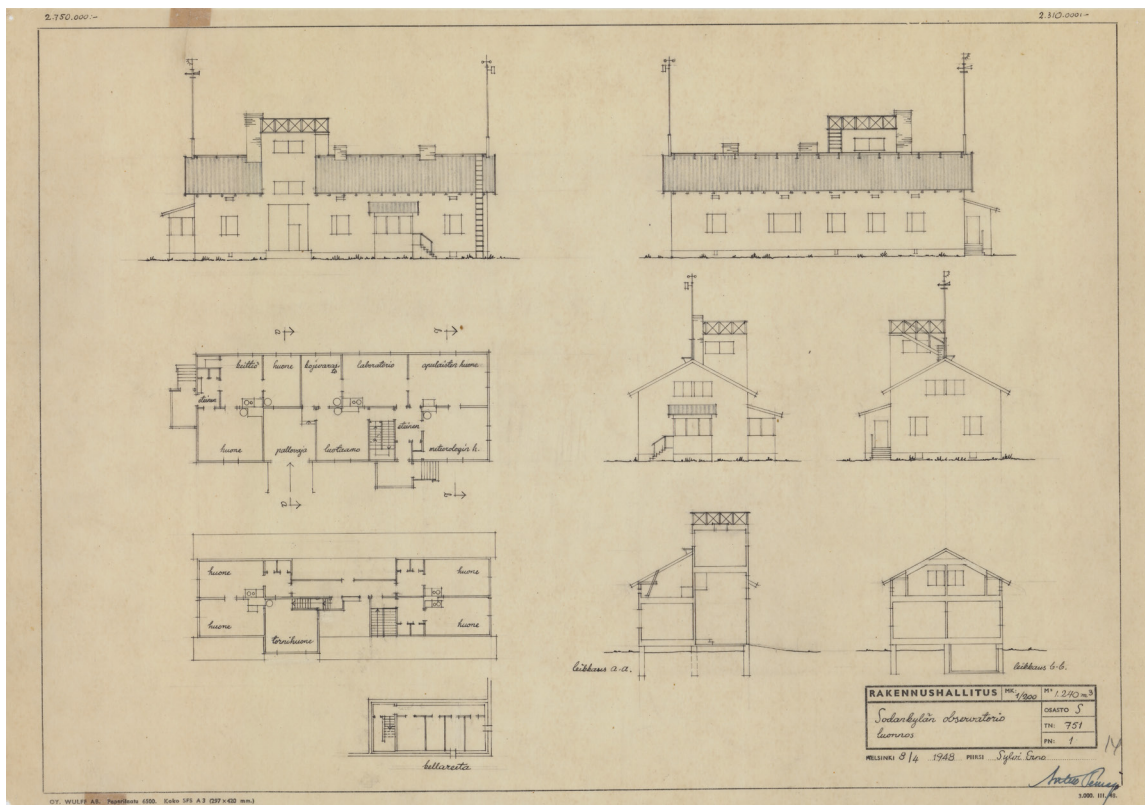
Päärakennuksen 11.4.1949 päivätty piirustus sisältää vastaavat piirrostyypit mittakaavassa 1:100. Rakennuksen perusmuoto vastaa

5.5.1948 luonnosta, mutta pohjaratkaisu on siihen nähden peilikuva ja vastaa nykytilanteen suuntaa. Pelkistettyjä julkisivuja jäsentävät säännöllisesti sijoitetut ikkunat ja pitkillä sivuilla sijaitsevat kuistit, joiden portaat kulkevat rakennuksen suuntaisesti.¹⁵

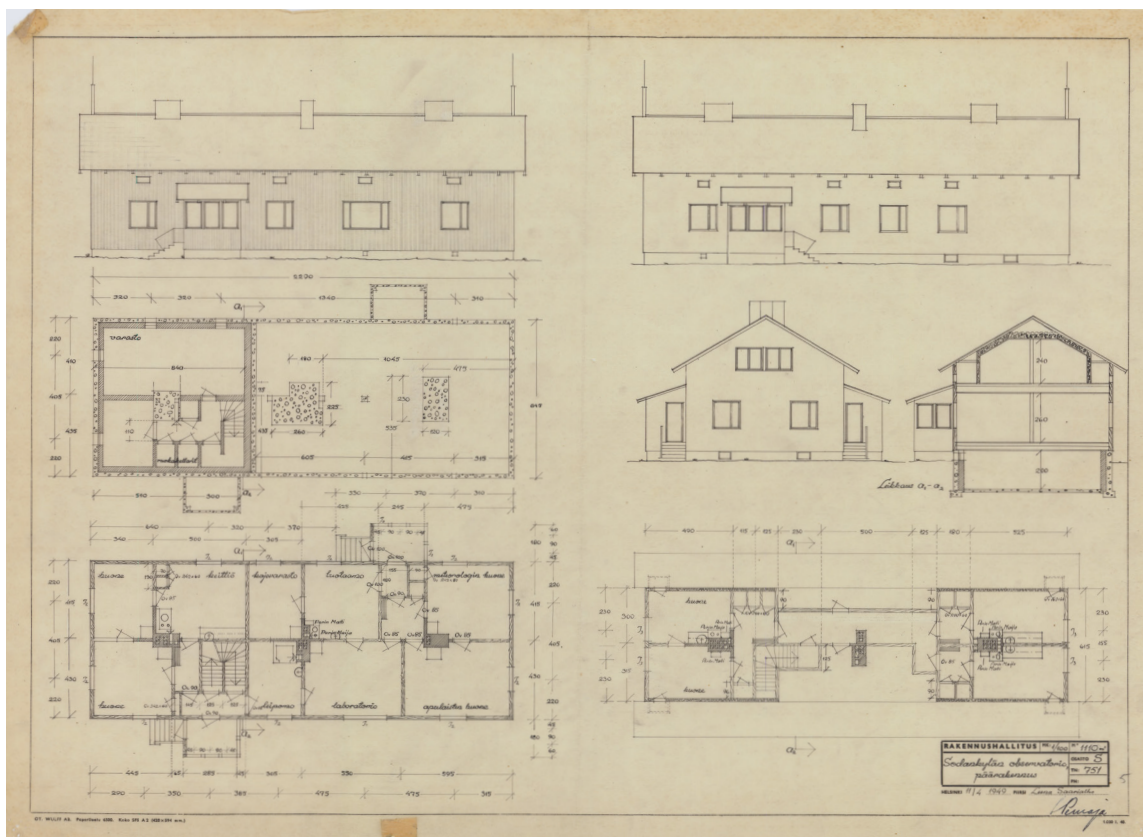
Ensimmäisen kerroksen toisessa päässä sijaitsee leipomo, keittiö ja kaksi asuinhuonetta, toisessa laboratorio ja työhuoneet. Tilakokonaisuuksien välillä on sisäinen kulkuyhteys. Yläkerran keskikäytävä yhdistää neljä asuinhuonetta, ja osittaisessa kellarissa on varasto- ja ruokasäilytystiloja. Lämmitys on suunniteltu huonekohtaisilla Porin Matti- ja Porin Maija -tulisijoilla.¹⁵

Luonnospiirustukset päärakennuksesta 5.5.1948, ei mittakaavassa

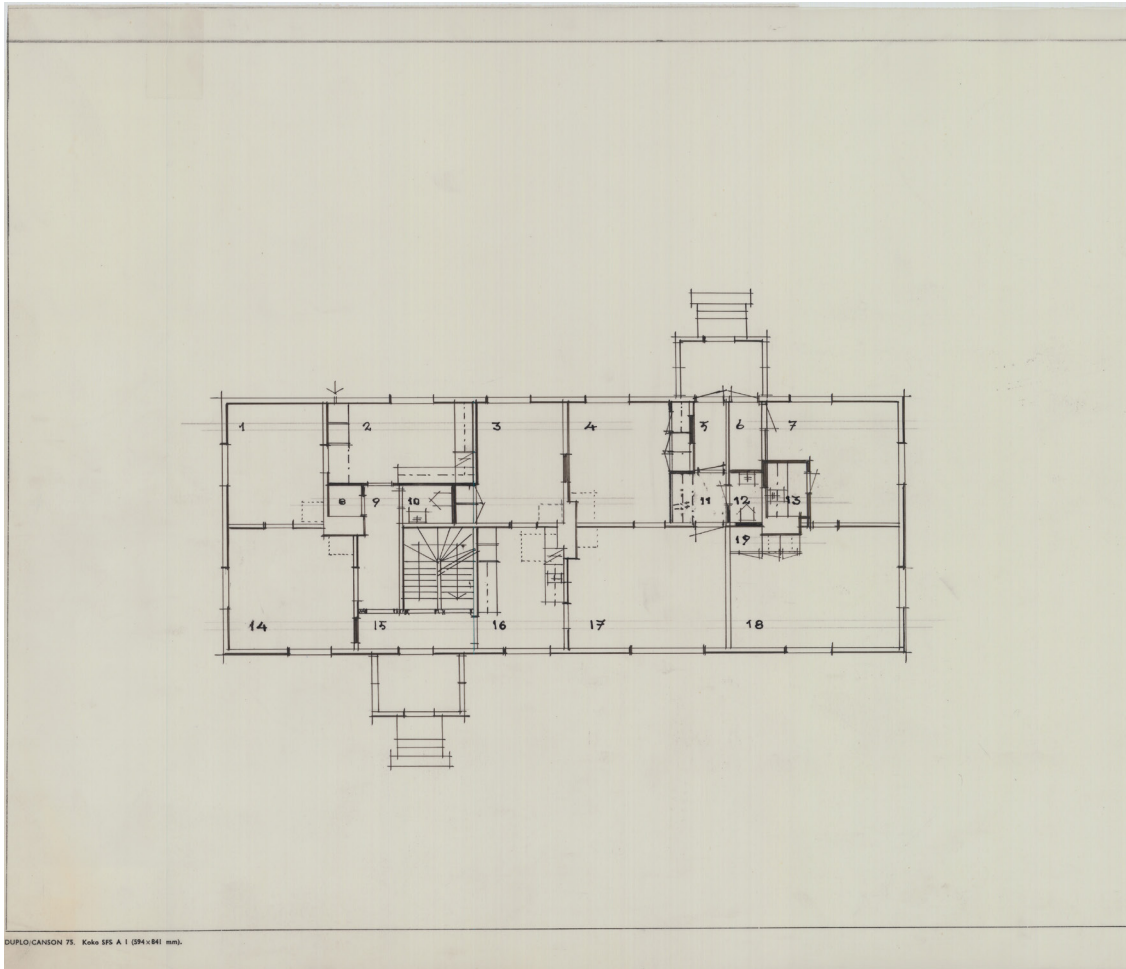
Luonnospöiirustukset 8.4.1948, toteuttamaton luonnos havaintotornilla.
ei mittakaavassa

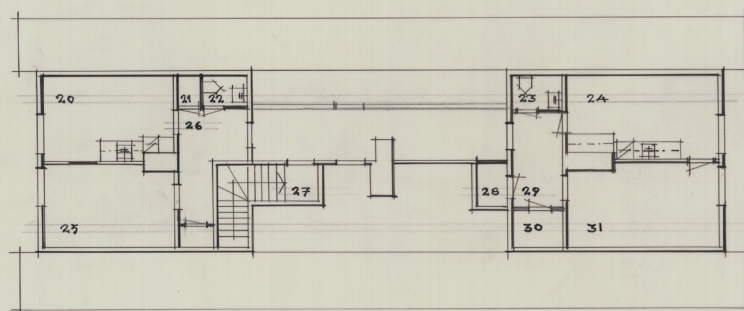
Pöiirustus observatorion päärakennuksesta 11.4.1949,
ei mittakaavassa

2.4 MUUTOSVAIHEET

Rakennuksen muutokset ovat kohdistuneet pääasiassa sisätilojen aputilajakoon, erityisesti märkätilojen ja keittiöiden järjestelyihin. Asumisen, majoituksen ja työskentelyn tarpeisiin on muodostettu uusia tilakokonaisuuksia, kun taas rakennuksen ulkoasu on säilynyt pääpiirteissään. Ulkopuolella näkyvimät muutokset koskevat kuistien aukotusta ja portaiden sijoittelua. Muutosvaiheita voidaan hahmottaa vuosien 1949, 1964–65, 1981 ja 1989 piirustuksista.^{15, 16, 17, 18} Piirustusten väliin jäävien töiden tarkka ajoitus ei kaikilta osin ilmene saatavilla olevasta aineistosta.

*Muutospiiirustus vuodelta 1964 ja -65, 1. kerros,
ei mittakaavassa*

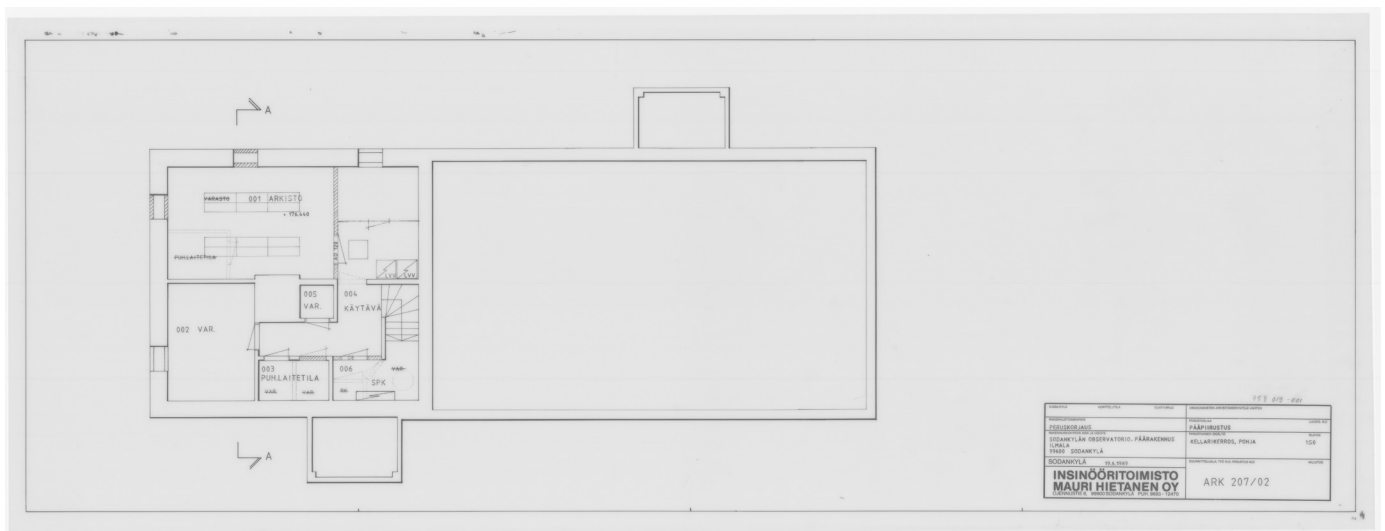
MUUTOKSIA 30.1-65 Yh.

RAKENNUSHALLITUS	HEI.	MP
SODANKYLÄN OBSERVATORIO, PÄÄRAK.	OSASTO: S	
I- JA II - KERROS	TNI: 1364	
HELSINKI 21/7/1964	PURSI: J. Lämälä	

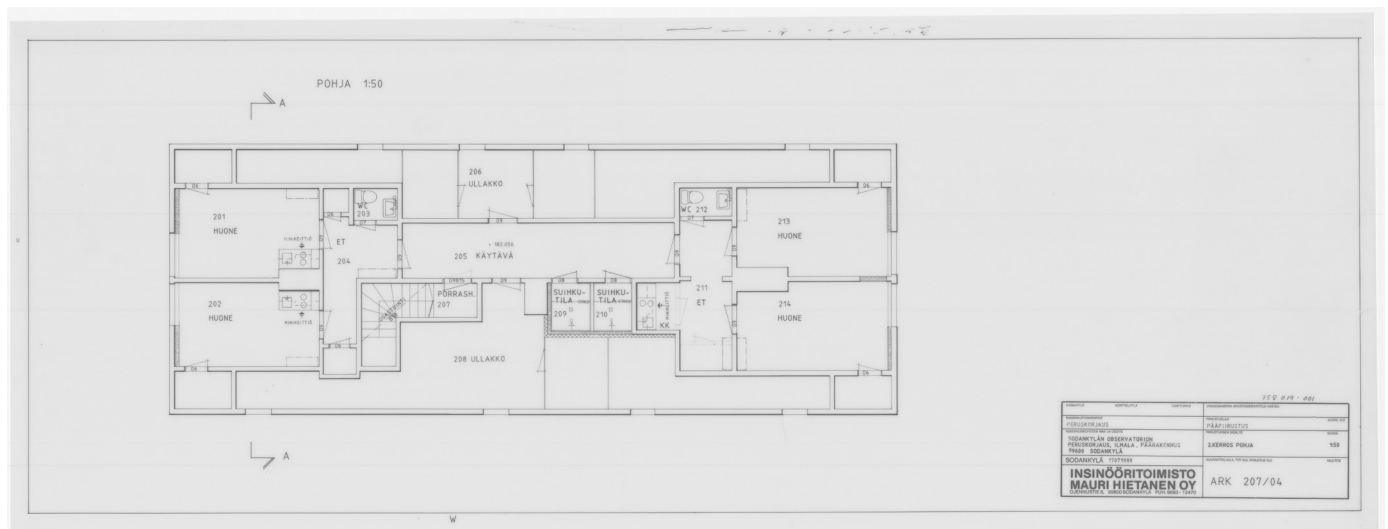
500. IX. 61

*Muutospirustus vuodelta 1964 ja -65, 2. kerros,
ei mittakaavassa*

Vuoden 1949 piirustukseen verrattuna 1964 ja -65 päivätyn piirustuksen ensimmäiseen kerrokseen on lisätty wc-tiloja, keittiöitä ja keittokomeroita. Tilajako on muuttunut etenkin takasisäänkäynnin yhteydessä. Toiseen kerrokseen on lisätty wc-tiloja. Kuistien aukotusta sekä ulkoportaiden sijaintia ja suuntausta on muutettu.^{15, 16} Vuoden 1949 piirustukseen merkityt Porin Matti- ja Porin Maija -tulisijat eivät enää esiinny 1964–65 vuoden pohjissa muutoin kuin katkoviivoilla merkittyinä, mikä viittaisi tulisijojen poistamiseen tässä muutosvaiheessa.^{15, 16} Piirustuksista ei selviä, mikä lämmitysmuoto tulisijat korvasi. Nykyisen sähkölämmityksen käyttöönoton ajankohtaa ei voida varmentaa. Kellarin mahdollisista muutoksista ei ole saatavilla tämän vaiheen piirustusta.

Muutospirustus vuodelta 1989, kellarikerros, ei mittakaavassa

Muutospirustus vuodelta 1989, 2. kerros, ei mittakaavassa

3. KOHTEEN NYKYTILA

3.1 PIHA-ALUE JA YMPÄRISTÖ

Observatoriorakennus sijaitsee Tähtelän alueella Kitisen läheisyydessä. Ympäristö on tasaista, mäntyvaltaista kuivaa kangasmetsää. Rakennuksen välitön lähiympäristö on pääosin nurmipintaista piha-aluetta, jolla kasvaa yksittäisiä puita ja puuryhmiä. Piha-alue vaihtuu ympäröiväksi mäntymetsäksi. Puusto rajaa näkymiä alueella, ja observatoriorakennus hahmottuu Tähtelän alueen pääväylältä lähestyessä osittain puuston lomasta.

Observatoriorakennuksen ympäristössä sijaitsee useita eri-ikäisiä tutkimus-, huolto- ja varastorakennuksia sekä tutkimustoimintaan liittyviä mittausalueita ja -rakenteita. Osa mittausalueista on aidattuja. Rakennusten ja mittausalueiden välillä kulkee tie-, huolto- ja jalankulkureittejä.

Piha-alue on luonteeltaan väljä ja toiminnallinen. Sen yleisilmettä määrittävät nurmialueet ja puusto sekä tutkimustoimintaan liittyvät rakennukset, rakenteet ja kulkuyhteydet.

Valokuva päärakennuksen eteläpäädyistä, sen vieressä sijaitsevasta mittaustornista kuvattuna. Taka-alalla näkyy observatorion muita rakennuksia sekä mittauslaitteita.

Asemapiirustus 1:2000
K2S

Tähtelä, Sodankylän Observatorio 2026, alueen rakennukset
ja niiden toiminnot:

1. Laboratoriot ja majoitustilat (ent. päärakennus)

5. Sauna

2. Talousrakennus

6. Teknikot

3. Kokoushuone

7. Majoitus-/ asuintilat

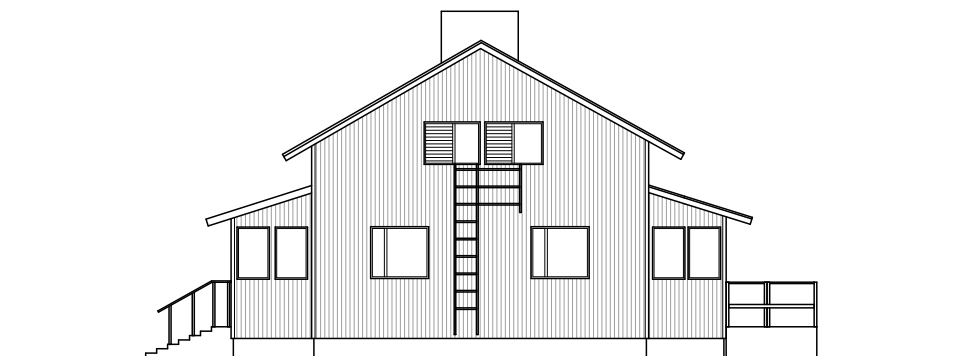
4. Luotaamo

8. Polaria (nyk. päärakennus)

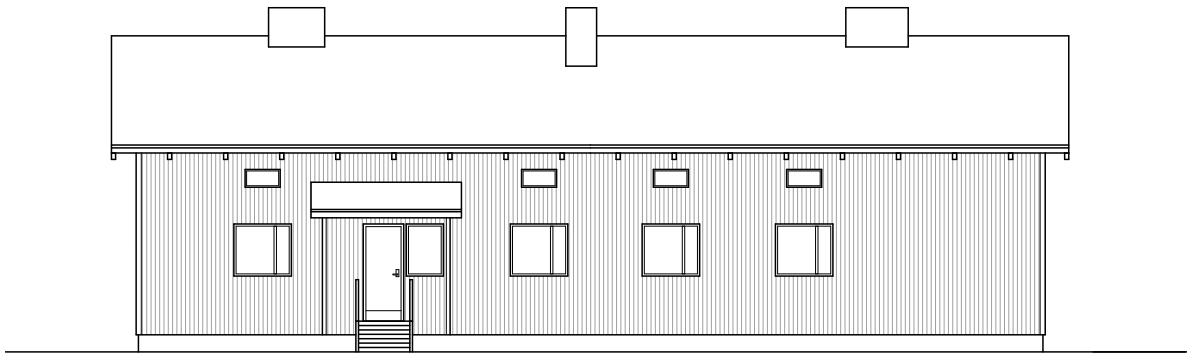
3.2 RAKENNUKSEN ULKOASU

Rakennuksen nykyinen ulkoasu vastaa pääpiirteissään vuoden 1949 pääpiirustuksia. Rakennuksen hahmo ja päärunjon julkisivujen aukotus ovat säilyneet ennallaan. Näkyvimät muutokset koskevat sisäänkäyntikuistien ikkuna- ja ovijakoa sekä ulkoportaiden sijoittelua. Julkisivupinnoissa ja rakennusosissa näkyy ikääntymisen ja säärasituksen jälkiä.

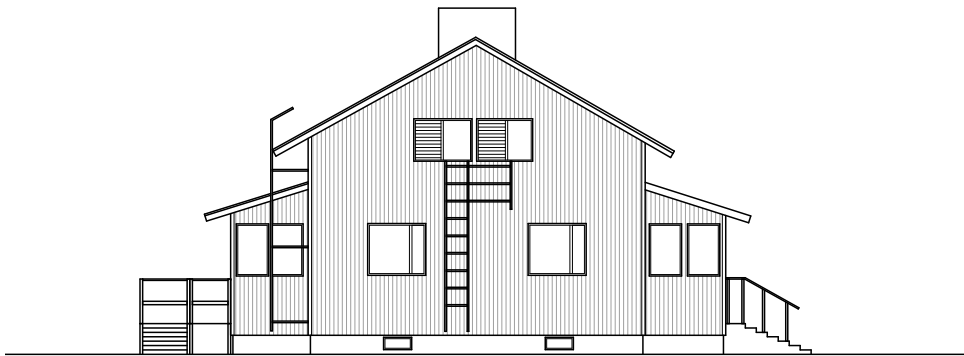
RAKENNUSOSAT	SÄILYNEISYYT
Julkisivut	Julkisivuissa on keltaiseksi maalattu pystysuuntainen peiterimalaudoitus ja valkoiset nurkkalaudat. Maalipinta on laajalti halkeillut ja hilseillyt.
Ikkunat	Ikkunat ovat luultavasti alkuperäisiä ja pääosin tummanruskeiksi maalattuja avattavia kaksipuitteisia puuikkunoita, joissa on leveä lasiosa ja kapeampi tuuletusosa. Kellarin ja ullakon pienet ikkunat vaikuttavat metallipuitteisilta. Kaikkien puitteiden maalipinnat ovat kuluneita ja ikkunapellit haalistuneet.
Ulko-ovet	Pääsisäänkäynnin ovi on luultavasti alkuperäinen tummanruskeaksi maalattu, pystypaneloitu puuovi. Maalipinnassa on paikoin kulumista. Takapihan puoleinen ulko-ovi on hiljakkoin vaihdettu metalliovi.
Vesikatto	Harjakaton katemateriaali on aalto-kuitusementtilevy. Punainen pinta on haalistunut ja paikoin kulunut tai likaantunut. Katolla erottuu uudempiä paikkauksia.
Räystäät, vedenpoistojärjestelmät	Räystäät ovat leveät ja pitkät, ja niiden puurakenteet jäävät näkyviin. Vesikouruja on vain sisäänkäyntikatoksissa, syöksytoria ei ole.
Sokkeli	Betoninen sokkeli on maalattu ruskeaksi. Pinnassa on paikoin rapautumisvaurioita. Nurmi ulottuu aivan sokkelin vierelle.
Ulkoporta	Ulkoporta ja kaiteet ovat puurakenteiset, askelmat on päällystetty teräsverkkoritolilla. Puuosat ovat sään kuluttamia. Takapihan puoleisissa portaissa on lisäksi jyrkkä luiska.

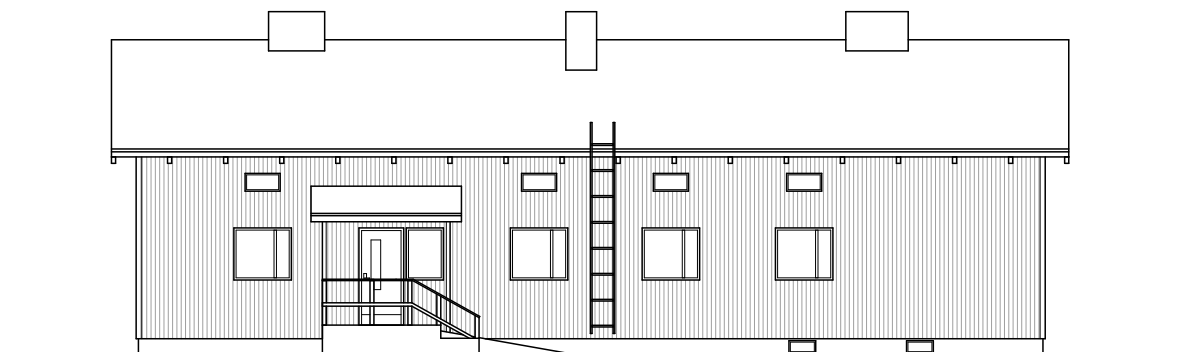
*Julkisivu kaakkoon,
1:200*

*Julkisivu lounaaseen,
1:200*

*Julkisivu luoteeseen,
1:200*

*Julkisivu koilliseen,
1:200*

Valokuva observatorion pohjoispäädystä.

Valokuva observatorion itäpuolelta.

Valokuva observatorion päärakennuksen pääsisäänkäynnistä.

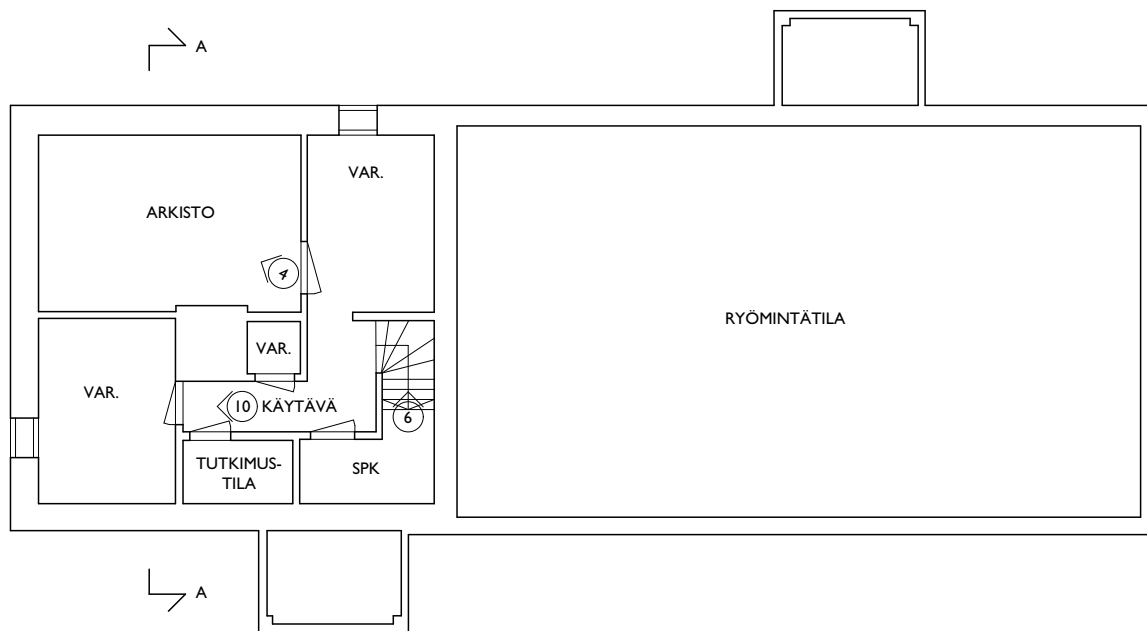

Valokuva observatorion julkisivuverhouksesta.

3.3 SISÄTILAT

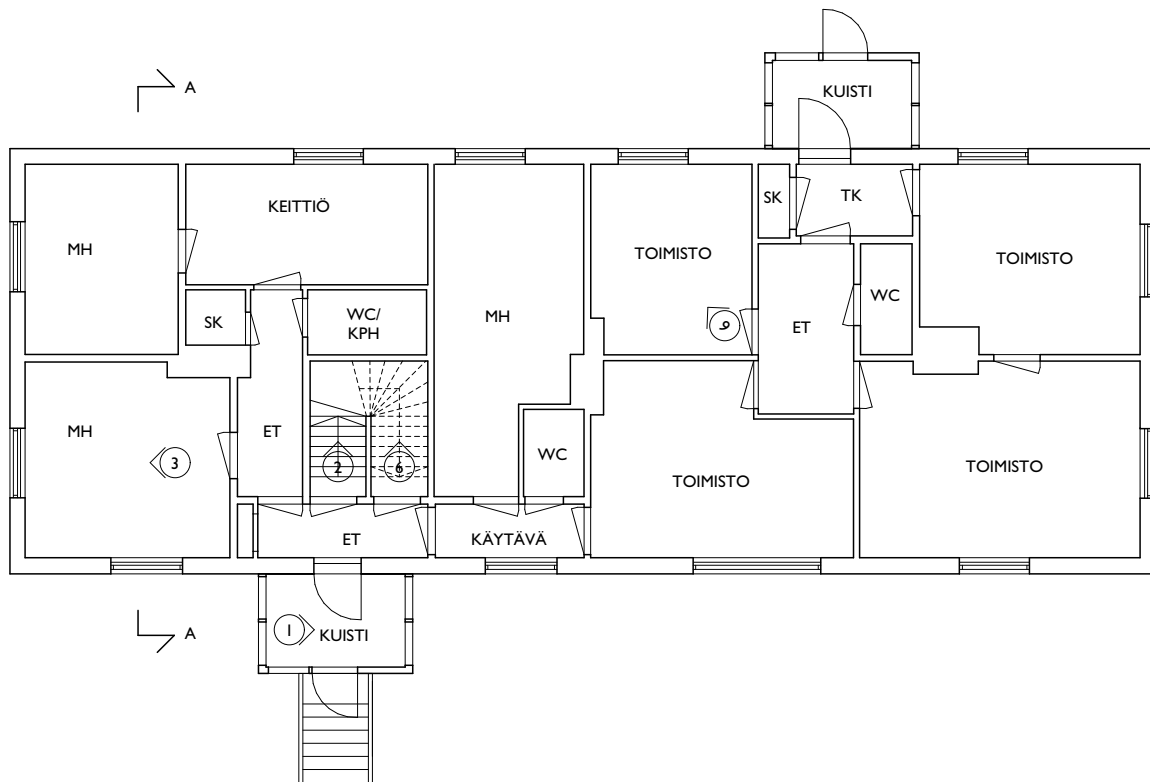
Rakennus on siirtynyt alkuperäisestä observatorion työ- ja asuinkäytöstä nykyiseen majoitus- ja tutkimuskäyttöön. Käyttötarkoituksista huolimatta pääpiirteinen tilajako on säilynyt, vaikka pieniä tilamuutoksia on tehty ja sisäpintoja uudistettu eri vaiheissa. Yläkertaan johtavat portaat ja muutamat kellarin ovet vaikuttavat alkuperäisiltä.

RAKENNUSOSAT	SÄILYNEISYYS
Väliseinät	I. ja 2. kerrosten väliseinät ovat pääosin puurakenteisia ja lastulevyverhoiltuja, tiilimuurattuja osuuksia löytyy paikoittain. ¹⁹ Kuistit ovat puupaneloituja, kellarin betoniseinät maalattuja ja yläkerran suihkutilat laatoitettuja. Ulkoseinien sisäpintoihin on osoitettu lisälämmöneristystä vuoden 1989 muutospirustuksen mukaan. ¹⁷
Lattiat	Yläkerran lattiat on päällystetty muovimatoilla. Caverionin rakenneavauksessa toisen kerroksen tilassa 205 muovimaton ja tasoitteen alta havaittiin lankkulattia. Suihkutilojen lattiat on laatoitettu, ja laatoitus vaikuttaa melko vanhalta. Ensimmäisen kerroksen tilassa 103 rakenneavauksessa havaittiin muovimaton alla lastulevyä, bitumisivelyä ja betonirakenne. Ensimmäisen kerroksen eteisessä, käytävillä ja majoitushuoneissa on muovimattoja ja laminaattipinnoitetta. ¹⁹
Sisäkatto	Alakerrassa ja yläkerran majoitushuoneissa on levykatot. Wc- ja kylpyhuonetiloissa, kuisteilla sekä yläkerran käytävissä on puupaneeliverhous. Katot vaikuttavat ikääntyneiltä mutta ovat suhteellisen siistissä kunnossa.
Listat	Alakerran wc-tiloissa muovimatot on nostettu seinälle. Muissa tiloissa on valkoiseksi maalatut puulistat.
Kiintokalusteet	Keittiöiden ja keittokomeroitten kaapistot sekä osa kiintokaapeista ovat ilmeeltään ja kunnoltaan samankaltaisia. Kaappien puupintaiset ovet, vetimet ja keittiöiden varusteet viittaavat 1980-lukuun, joten kalusteet saattavat olla vuoden 1989 muutoksen yhteydessä uusittuja. WC- ja vesikalusteet vaikuttavat nekin iäkkäiltä, mahdollisesti yli 30 vuotta vanhoilta.
Väliovet	Asuin- ja työtilojen väliovet ovat pääosin valkoisia umpiovia ja vaikuttavat eri-ikäisiltä. Kellarissa on myös muutamia puuverhoiltuja ovia, jotka vaikuttavat alkuperäisiltä. Caverionin raportissa mainitaan lisäksi kellarin arkistotilan vuoden 1986 teräspalo-ovi. ¹⁹
Portaat	Yläkertaan johtavat ruskeaksi maalatut, umpinaiset lankkuportaat vaikuttavat alkuperäisiltä. Askelmissa on metalliset kulmalistat. Kellarikerroksen portaat ovat harmaaksi maalattua betonia ja rakenteeltaan umpinaiset. Kaiteet ovat metallia.

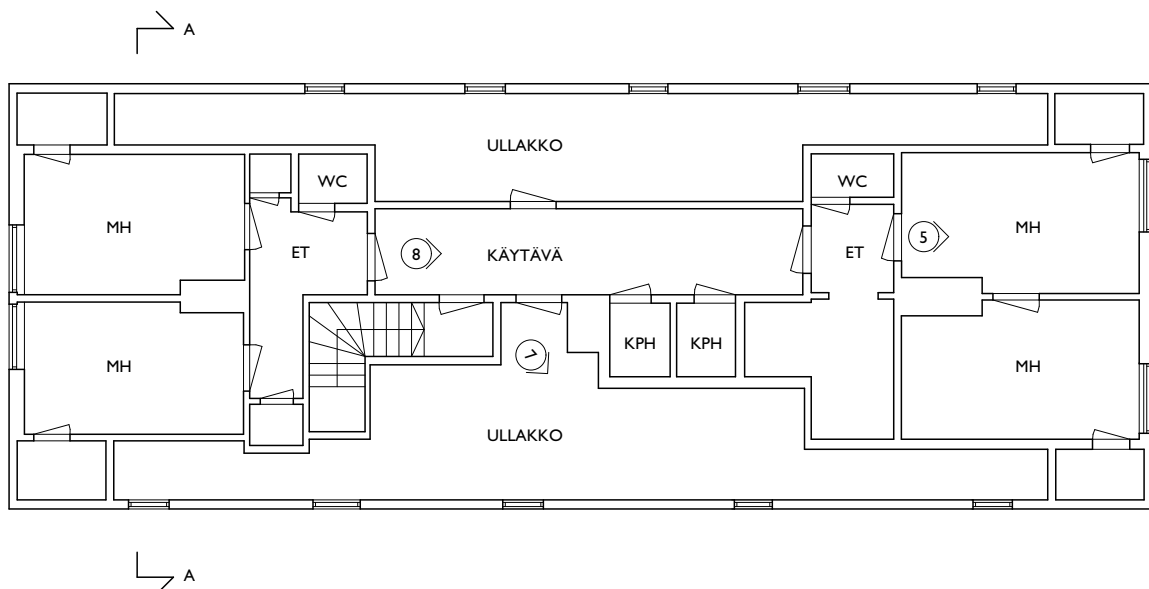
Kellarikerroksen pohjapiirustus 1:150

123 > sisäkuvien (s. 31-34)
kuvanottoaikat

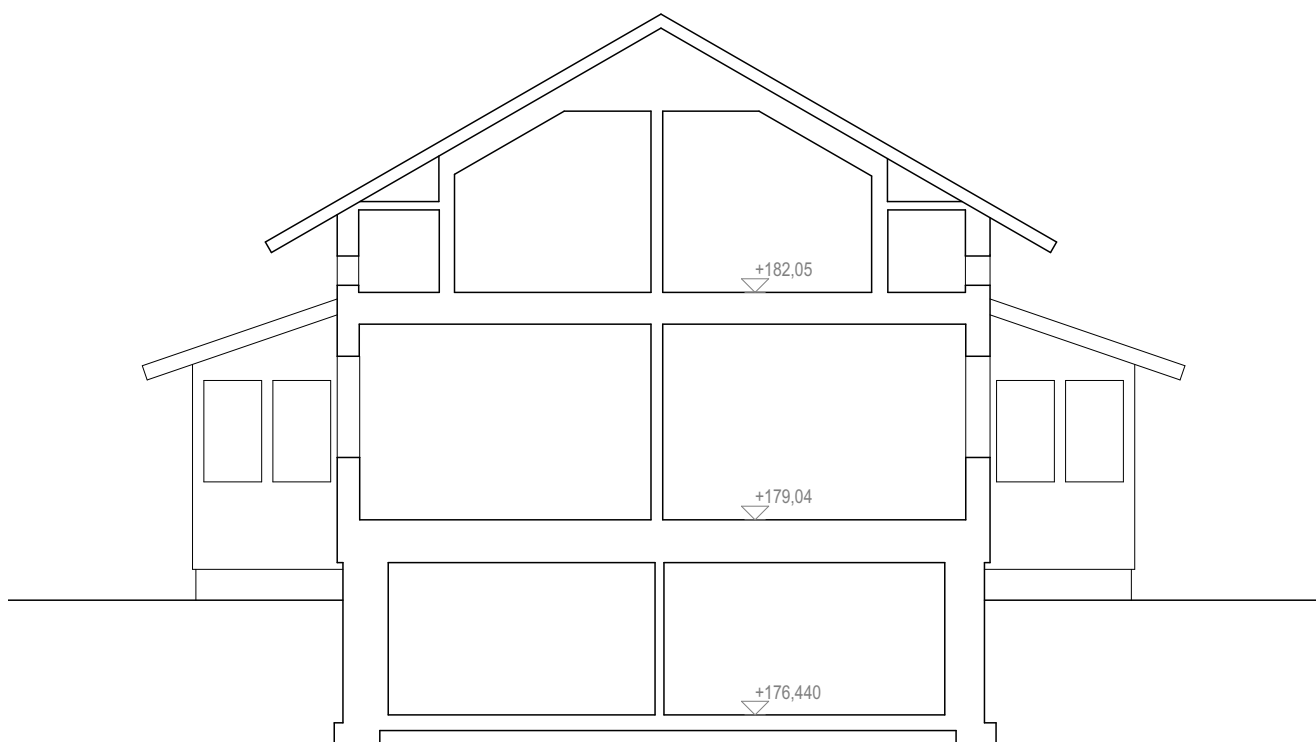
1. kerroksen pohjapiirustus 1:150

(123) sisäkuvien (s. 30-34)
kuvanottopaikat

2. kerroksen pohjapiirustus 1:150

(123) sisäkuvien (s. 32-33)
kuvanottopaikat

Leikkaus A - A, 1:100

1. Valokuva pääsisääkäynnin kuistista (ks. 1. kerroksen pohjakuva s. 28)

2. Valokuva yläkertaan johtavista portaista (ks. 1. kerroksen pohjakuva s. 28)

3. Valokuva I. kerroksen majoitushuoneesta (ks. I. kerroksen pohjakuva s. 28)

4. Valokuva kellarin arkistosta (ks. kellarikerroksen pohjakuva s. 27)

5. Valokuva 2. kerroksen majoitushuoneesta (ks. 2. kerroksen pohjakuva s. 28)

6. Valokuva kellariin johtavista portaista (ks. 1. kerroksen pohjakuva s. 28)

7. Valokuva 2. kerroksen ullakkotilasta (ks. 2. kerroksen pohjakuva s. 28)

8. Valokuva 2. kerroksen käytävästä (ks. 2. kerroksen pohjakuva s. 28)

9. Valokuva I. kerroksen toimistohuoneesta (ks. I. kerroksen pohjakuva s. 28)

10. Valokuva kellarin varastosta (ks. kellarikerroksen pohjakuva s. 27)

4. YHTEENVETO

Sodankylän meteorologisen observatorion vanha päärakennus valmistui vuonna 1949 työ- ja asuinrakennukseksi. Se edustaa tavanomaista, käyttötarkoituksen ohjaamaa sodanjälkeistä puurakentamista. Rakennuksen hahmo ja ulkoasu ovat säilyneet pääosin, ja muutokset ovat painottuneet sisätilojen järjestelyihin ja pintojen uusimiseen. Nykyinen tutkimus- ja majoituskäyttö jatkaa alkuperäistä työskentelyn ja asumisen yhdistelmää.

Rakennuksen merkitys liittyy ensisijaisesti Tähtelän tutkimustoiminnan sodanjälkeiseen historiaan. Selvityksen perusteella siinä ei ole tunnistettu huomattavia itsenäisiä rakennustaiteellisia tai rakennushistoriallisia arvoja.

5. LÄHTEET

KIRJALLISUUS- JA VERKKOLÄHTEET

- 1 Sodankylän rakennusvalvonta 2026. Rakennus- ja huoneistorekisteriote (RAHU).VTJ-PRT 1006541502. 17.8.2026.
- 2 Nevanlinna, Heikki 2014. Jaakko Keränen – Suomen sääprofessori. Ilmatieteen laitos ja Sodankylän geofysiikan observatorio. Helsinki: Unigrafia.
- 3 Nevanlinna, Heikki 2024. ”Sodankylän geofysiikan observatorion vaiheet kahden maailmansodan läpi tähän päivään.” Tieteessä tapahtuu 1/2024, 17–22. Verkkojulkaisu, PDF.
- 4 Suomalainen Tiedeakatemia. Esitelmät ja pöytäkirjat. Sodankylän observatorion toimintakertomukset ja observatoriota koskeva aineisto vuosilta 1947–1969.
- 5 Seppinen, Ilkka 1988. Ilmatieteen laitos 1838–1988. Helsinki: Ilmatieteen laitos.
- 6 Ketonen, Oiva 1959. Suomalainen Tiedeakatemia 1908–1958. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia. Erityisesti s. 143–156.
- 7 Kataja, Eero 2005. ”Kummilapsi Lapissa – Tähtelän observatorio Sodankylässä.” Teoksessa Heikki Nevanlinna (toim.), Kaisaniemestä Kumpulaan. Helsinki: Yliopistopaino, 124–133.

- 8 Kataja, Eero 1999. "A Short History of the Sodankylä Geophysical Observatory." *Geophysica* 35 (1–2), 3–13. Suomen Geofysiikan Seura.
- 9 Sucksdorff, E. 1952. "The Geophysical Observatory Sodankylä." *Geophysica*, Vol. 5. Helsinki: Meteorological Central Office.
- 10 Nevanlinna, Heikki (toim.) 2017. Sodankylän geofysiikan observatorio 1913–2013 – sata vuotta havaintoja ja tutkimusta. Oulu: Oulun yliopisto. Sodankylä Geophysical Observatory Publications 112. 257 s. ISBN 978-952-62-1307-1.
- 11 Keränen, J. & Sucksdorff, C. (toim.) 1973. Collected Papers to Commemorate the 60th Anniversary of the Sodankylä Observatory. Veröffentlichungen des Geophysikalischen Observatoriums der Finnischen Akademie der Wissenschaften, No. 56/1–56/6. Helsinki: The Finnish Academy of Science and Letters / Publications from Sodankylä Geophysical Observatory.
- 12 Ilmatieteellisen keskuslaitoksen ja Ilmatieteen laitoksen tiedonantoja. Käytetyt julkaisut: Keränen, J. 1961. Katsaus meteorologisen laitoksen vaiheisiin Suomessa 1838–1930. Ilmatieteellisen keskuslaitoksen tiedonantoja 1. Helsinki; Rossi, Veikko 1973. Kokeellisen aerologian kehityksestä Suomessa. Ilmatieteen laitoksen tiedonantoja 26. Helsinki.
- 13 Ilmatieteen laitos 2001. "Sodankylän tutkimuskeskusten päärakennus Polaria vihittiin." Verkkotiedote. <https://www.ilmatieteenlaitos.fi/tiedote/998374022>. Viitattu 28.9.2026.
- 14 Ilmatieteen laitos 2008. "Sodankylässä tehty säähavaintoja sata vuotta." Tiedote 3.10.2008. Cision. <https://news.cision.com/fi/ilmatieteen-laitos/r/sodankylassa-tehty-saahavaintoja-sata-vuotta,c383657>. Viitattu 28.9.2026.

PIIRUSTUSMATERIAALI

- 15 Kansallisarkisto. Rakennushallitus laa. 791:/- -_I 1–7., 10–12., 14. Sodankylä. Observatorio.
- 16 Kansallisarkisto. Rakennushallitus laa. 791:/- - 22–24., 38–39. Sodankylä. Observatorio: asuinrakennus.
- 17 Sodankylän observatorion päärakennuksen peruskorjauspiirustukset. Insinööritoimisto Mauri Hietanen Oy, 1989.
- 18 Sodankylän observatorion päärakennuksen piirustus. Lapin piirirakennustoimisto, 1981.

LAADITUT SELVITYKSET

- 19 Caverion Suomi Oy 2026. Asbesti- ja haitta-ainetutkimus. Observatorio 304437, Tähteläntie 78, 99600 Sodankylä. Purkua varten 8.1.2026. Nro 38395477. Tilaja: Senaatti-kiinteistöt.

